

Betaalmeester van Europa

Recentelijk werd bekend dat Nederland in 2002 opnieuw, per hoofd van de bevolking, de grootste netto contribuant aan de Europese Unie (EU) was. De gemiddelde Nederlander droeg vorig jaar netto € 130 aan de EU bij, terwijl de Duitsers netto maar € 61 en de Fransen slechts € 36 per hoofd betaalden. Velen van u vragen zich af hoe dit komt, aangezien Nederland toch niet zo veel welvarender is dan Duitsland en Frankrijk. De grote netto bijdrage van ons land vloeit vooral voort uit het gemeenschappelijk landbouwbeleid - dat inmiddels geleidelijk aan afgebouwd wordt - en de steeds omvangrijker wordende structuur- en cohesiefondsen, die bedoeld waren voor achtergebleven Europese regio's. Behalve voor Flevoland dat tot 2007 nog een beperkt bedrag ontvangt, krijgt Nederland allang geen regiosteun meer. Het zuiden van Europa is rijker bedeeld. Griekenland, Italië, Portugal en Spanje ontvangen sinds hun EU-toetreding forse bedragen uit de structuurfondsen, terwijl wij toch niet echt kunnen spreken van arme landen. In sommige landen - bijvoorbeeld Portugal - heeft dit structuurbeleid de infrastructuur flink verbeterd en de groei verhoogd, terwijl het *Mezzogiorno* in Italië nog steeds een achtergebleven regio is gebleven. In de toekomstige ronde voor 2007-2013 gaan de structuurfondsen nog verder omhoog, waarschijnlijk naar € 360 miljard (!) voor de gehele periode, waarbij de nieuwe EU-lidstaten ongetwijfeld een aanzienlijk beroep op deze fondsen zullen doen. Immers, het bruto binnenlands product (bbp) per inwoner bedroeg vorig jaar voor huidige EU-landen meer dan het dubbele van de meeste nieuwe EU-landen. Vooral het grote Polen, maar ook de Baltische staten, Hongarije, Tsjechië en Slowakije zullen hun deel uit de structuurfondsen zeker opeisen., terwijl de Zuid-Europese broeders hun claim hierop proberen te behouden. Een land als Spanje zal niet schuwen om zijn vetorecht hiervoor te gebruiken. Bij een nieuwe ronde zal dit bij ongewijzigd beleid betekenen dat Nederland vanaf 2007 volgens het Interdepartementale Beleidsonderzoek (IBO) *Structuurbeleid in het perspectief van de uitbreiding van de EU* uit juni 2001 - verricht door een werkgroep van hoge ambtenaren met uw columnist als voorzitter - per jaar € 100 tot 500 miljoen *extra* gaat betalen. Dit gaat zelfs de in het algemeen genereuze Nederlander toch te ver. Daarom heeft deze IBO-werkgroep voor het toenmalige kabinet een aantal varianten uitgewerkt om de structuurfondsen in de komende ronde beter beheersbaar te houden. Deze varianten kwamen in het kort hierop neer, dat zij de verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling van achtergebleven regio's in beginsel bij de landen zelf leggen. Als Italië en Spanje ervoor kiezen om vooral te investeren in de infrastructuur in Milaan, Rome, Barcelona en Madrid, dan is dat hun keuze maar daar hoeven wij dan niet aan mee te betalen. Het voorstel van de IBO-werkgroep was dan ook om in de toekomst alleen die EU-lidstaten regiosteun te geven van wie het bbp per hoofd duidelijk onder het EU-gemiddelde ligt. Dit zou er toe kunnen leiden dat de structuurfondsen vanaf 2007 beter beheerst kunnen worden door het ombuigen van deze geldstroom van het zuiden naar het oosten van Europa. Dit is de enige echte oplossing voor het idiote rondpompen van gelden, maar maakt op dit moment weinig kans door de Zuid-Europese landen geaccepteerd te worden. Daarom kwam eurocommissaris Schreyer (begroting) vorige week met een voorstel om een automatische korting op de netto contributie boven een bepaalde grens - ook wel netto-begrenzer genoemd - voor alle nettobetalers vanaf 2007 in te voeren. Essentieel voor Nederland, dat vorig jaar 0,65 % van zijn bbp aan Brussel afdroeg, is natuurlijk

waar de drempel voor de netto-begrenzer vastgesteld wordt. Als deze drempel 0,38 % zou bedragen - het percentage van het bbp dat Duitsland in 2002 aan de EU betaalde - dan scheelt dat Nederland ongeveer € 1 miljard per jaar. Bij een veel hogere drempel zal er slechts sprake zijn van een symbolisch gebaar. Dan blijft Nederland tot 2013 toch nog de betaalmeester van Europa.

Prof. dr. Sylvester Eijffinger is hoogleraar Europese Financiële Economie aan de Universiteit van Tilburg.